Guvernul creează o structură unică pentru implementarea proiectelor strategice de infrastructură

Proiectele strategice de infrastructură națională vor beneficia de o structură unică de implementare. Guvernul propune constituirea Oficiului pentru Implementarea Proiectelor Strategice de Infrastructură Națională, cu denumirea „Moldova Project”, care va concentra într-o entitate capacitatea de pregătire și implementare a celor mai importante investiții publice ale țării. Principala problemă în calea realizării proiectelor majore, care sunt întârziate nejustificat de mult timp, nu este atât lipsa finanțării, cât capacitatea de implementare.

„Trebuie să recunoaștem că astăzi ne ia prea mult timp să ducem proiectele mari de la idee la construcție și apoi la finalizare. De peste zece ani vorbim despre necesitatea unor spitale regionale moderne la Bălți și Cahul. Proiectul unui penitenciar modern la Chișinău a fost inițiat în 2013 și încă nu este finalizat. Proiectele pentru sedii moderne ale instanțelor avansează, de asemenea, prea încet. Putem face mai mult și mai repede și în irigații, în infrastructura logistică, în drumuri și conexiuni de transport, în infrastructura energetică și în alte investiții importante pentru economie și pentru oameni”, a menționat Premierul Vasile Tofan.

În prezent, capacitatea de implementare este dispersată între ministere și diferite unități de implementare. Fiecare proiect își formează propria echipă de achiziții, ingineri, specialiști financiari și manageri de proiect. Procedurile și practicile diferă, specialiștii cu experiență nu pot fi utilizați ușor de la un proiect la altul, iar o parte din expertiza acumulată se pierde odată cu încheierea proiectului. Într-o țară mică, în care numărul profesioniștilor cu experiență în implementarea proiectelor mari de infrastructură este limitat, trebuie să folosim mai bine resursele pe care le avem. De aceea, „Moldova Project” va concentra într-o singură instituție o echipă mică de profesioniști foarte buni, care să poată lucra pentru întregul Guvern. Această echipă va pregăti proiectele și documentația tehnică, va verifica studiile și proiectarea, va pregăti și derula achizițiile, va gestiona contractele, va coordona implementarea și va supraveghea execuția lucrărilor, urmărind termenele, costurile și calitatea.

Ministerele vor continua să stabilească proiectele de infrastructură care trebuie construite și prioritățile în sănătate, transport, justiție, energie sau agricultură. Noua

instituție va avea misiunea să se asigure că proiectele sunt bine pregătite, contractate profesionist și, cel mai important, duse până la capăt.

Acest model de instituție este preluat din bunele practici internaționale. Lituania are de peste 20 de ani o Agenție Centrală de Management al Proiectelor, care administrează proiecte și programe de investiții publice și oferă autorităților centrale și locale expertiză metodologică pentru managementul investițiilor.

În Irlanda, Agenția Națională de Finanțare a Dezvoltării concentrează expertiza statului în finanțare, achiziții și implementarea proiectelor publice de infrastructură. În 2025, agenția gestiona proiecte aflate în implementare cu o valoare de aproximativ 3,3 miliarde de euro și oferea consultanță pentru alte proiecte de infrastructură în valoare de circa 7,9 miliarde de euro. Iar Muntenegru, o țară mai mică decât Republica Moldova și în prezent liderul procesului de aderare la Uniunea Europeană, a concentrat implementarea investițiilor capitale în structuri specializate. În evaluarea FMI, două astfel de structuri gestionau 91% din investițiile capitale ale țării în 2019.

„Principiul este simplu: nu are sens să reconstruim de fiecare dată aceeași capacitate în fiecare minister sau pentru fiecare proiect. Trebuie să concentrăm profesioniștii buni într-un singur loc și să-i folosim acolo unde țara are cea mai mare nevoie de ei”, a accentuat Șeful Executivului.

În prima etapă, noua instituție va prelua, prin absorbție, trei entități existente: Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă din subordinea Ministerului Finanțelor, Unitatea de coordonare, implementare și monitorizare a proiectelor în domeniul sănătății și Unitatea de implementare a Proiectului de construcție a penitenciarului din Chișinău.

Noua instituție va avea pentru început un efectiv-limită de 26 de persoane, format în principal din angajații structurilor reorganizate. Nu va fi creată o nouă birocrație și nu va fi majorat efectivul administrației publice centrale. Dimpotrivă, oamenii, competențele și experiența care există deja sunt concentrate într-o unitate, unde se construiește o capacitate permanentă pentru implementarea proiectelor strategice.

Funcția de fondator va fi exercitată de Cancelaria de Stat, pentru ca întregul portofoliu de proiecte strategice să poată fi coordonat la nivelul Guvernului.

O asemenea instituție are nevoie de un manager cu experiență demonstrată în transformarea și eficientizarea unei organizații publice. De aceea, Guvernul îl va propune pe Mircea Eșanu, actualul director al Agenției Servicii Publice, pentru conducerea noii instituții. În ultimii ani, ASP a trecut printr-un amplu proces de modernizare și digitalizare a serviciilor publice. Mircea Eșanu a demonstrat că poate conduce o instituție mare, poate construi o echipă și poate gestiona procese complexe

de transformare. Vrem ca această experiență managerială să fie pusă acum în serviciul unora dintre cele mai importante proiecte ale țării. Domnul Eșanu a avut două mandate a câte 5 ani: în calitate de director al Fondului de Investiții Sociale din Moldova și în calitate de director al Agenției Servicii Publice. A condus două instituții diferite cu responsabilitate, prin cheltuirea banului public corect și rezultat vizibil.

La Fondul de Investiții Sociale din Moldova, a administrat un portofoliu de circa 50 de milioane de euro cu rezultate importante pentru oameni: peste 800 de grădinițe reparate în localități rurale, școli renovate, drumuri construite. La ASP, a preluat în 2021 o instituție cu 124,5 milioane de lei credite bancare, cu un parc auto în care 80% din mașini erau din 2002, cu servere din 2006, cu doar 5% din servicii disponibile online și cu un salariu mediu de 13,4 mii de lei. În cinci ani, domnul Eșanu a achitat integral datoriile bancare, a investit în infrastructura instituției peste 400 de milioane de lei, a asigurat ASP cu 165 de unități noi de transport, iar salariul mediu s-a majorat la 24,7 mii de lei. Contribuțiile ASP la bugetul public au crescut de la 112 la 355 de milioane de lei. 81 din 96 de servicii sunt astăzi online — 84%. Utilizarea lor a crescut de 5 ori, de la 5% la 39%. Toate actele cetățeanului Republicii Moldova au fost reînnoite, fiind eliminate schemele și intermediarii.

„Obiectivul este foarte concret: mai puține proiecte care rămân ani întregi pe hârtie și mai multe spitale, drumuri, sisteme de irigații, conexiuni logistice și energetice și alte obiective de infrastructură construite bine, la timp și la un cost corect”, a declarat Premierul.